

พัฒนาศักยภาพสูงสุดของมนุษย์

นายประเสริฐ บุญไพบูลย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา สังคมวิทยามหาบัณฑิต

ภาควิชา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา

ผู้อธิบายวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๒

ISBN 974-566-980-6

013647

UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDE TOWARDS URBAN WOMEN'S STATUS

MR. PRASIT PUSAYAPAIBUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวขอวิทยานิพนธ์ ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อสถานภาพสตรีในสังคมไทย
โดย นายประเสริฐ บุญไพบูลย์
ภาควิชา สังคมวิทยา^{*}
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง ลุทธาศาสน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น^{*}
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... ก.บ.

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลนุตร)

รักษาระในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ —

ปฏิบัติราชการแทนรักษาระในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ก.บ. ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรacha คุวินทร์พันธุ์)

..... ก.บ. กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวांค์ จันทวนิช)

..... ก.บ. กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง ลุทธาศาสน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทวัช้อวิทยานิพนธ์

ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อสถานภาพสตรีในสังคม เมือง

ชื่อนิสิต นายประเสริฐ บุญไพบูลย์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง ฉุหราสาลัน

ภาควิชา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา

ปีการศึกษา ๒๕๖๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษาถึงสถานภาพของสตรีในสังคม เมือง โดยศึกษาไว้เคราะห์จากทัศนคติของนิสิตนักศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นทัศนคติต่อสถานภาพสตรีในสังคม เมืองปัจจุบัน โดยเน้นถึงสิทธิที่ขาดสิทธิ-เสนอภาคระหว่างบุรุษและสตรีในสังคม เมือง

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ก็เพื่อศึกษา เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตนักศึกษาจากทั้งสองเพศว่ามีแนวโน้มการยอมรับในสถานภาพสตรีแตกต่างกันอย่างไร รวมทั้งเพื่อต้องการศึกษาไว้เคราะห์ว่าพื้นฐานของครอบครัวของนิสิตนักศึกษาที่แตกต่างกัน ตลอดจนความแตกต่างในสาขาวิชาที่เรียนว่า จะมีผลต่อทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสิทธิสตรีแตกต่างกันหรือไม่ และเพื่อศึกษาไว้เคราะห์ว่ามีแนวโน้มในอนาคตของสิทธิสตรี หรือสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง ว่าจะมีสักษะการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่นไร โดยใช้ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน เป็นตัวบ่งชี้แนวโน้มในอนาคต

จากผลการศึกษาไว้เคราะห์ สูปได้ว่า

(๑) นิสิตนักศึกษาชายให้ความสำคัญต่อสถานภาพสตรีน้อยกว่านิสิตนักศึกษา เพศหญิง ศิริ ร้อยละ ๔๒.๙ และ พ.๓.๗ ตามลำดับ

(๒) นิสิตนักศึกษาค้านสังคมศาสตร์ให้การยอมรับว่า ในปัจจุบันสถานภาพและบทบาทของสตรีมีเท่าเทียมกับบุรุษมากกว่านิสิตนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ ศิริร้อยละ ๗๙.๙ และร้อยละ ๗๒.๙ ตามลำดับ ซึ่งนับเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย เพราะนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าสตรียังด้อยกว่าบุรุษในหลาย ๆ ด้าน

(๓) นิสิตนักศึกษาที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อสิทธิ เสมอภาค เท่า เที่ยมกับระหว่างบุรุษและตรีในสังคมที่แตกต่างกัน ทั้งในระดับครอบครัวและระดับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นไปในสังคมผู้ชาย ศิวิล ยึดมั่นได้/รายจ่ายสูงขึ้น ก็จะยึดมั่นดับความเชื่อว่า สตรีมีสิทธิ เสมอภาค เท่า เที่ยมกับบุรุษลดน้อยลง เป็นลำดับ ๆ

(๔) นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมมาจากต่างจังหวัดมีแนวโน้มทัศนคติต่อสถานภาพ และบทบาทหน้าที่ของสตรีเป็นไปในทางลบ มากกว่านิสิตนักศึกษาที่ เป็นคนอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทัศนคติในทางลบตั้งแต่ก่อนวัยรุ่น การที่นิสิตนักศึกษามองเห็นว่า ในปัจจุบันสตรีในสังคม เมืองยังคงมี สถานภาพและบทบาทหน้าที่ที่ยังด้อยกว่าบุรุษอยู่มาก เช่นได้แก่ การที่สตรีถูกห้ามไม่ให้ประพฤติ ชี้ชี้ชี้ในบางสิ่งบางอย่าง การที่สตรีได้รับสิทธิ เสมอภาคแต่เพียงเฉพาะด้านกฎหมายเท่านั้น และสตรีด้อยกว่าบุรุษในทุก ๆ ด้าน

(๕) นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่รู้จะเป็นผู้ที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม เช่นไร ต่างก็ต้องการสตรีในอุดมคติที่ เป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษาหารือและช่วยเหลือแก่ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วม กับบุรุษ ทั้งในระดับครอบครัวและสังคม

ซึ่งกล่าวโดยสรุปรวมยอดแล้ว ในปัจจุบันสตรีในสังคม เมืองยังคงได้รับสถานภาพและ ความเสมอภาคในสังคมที่ด้อยกว่าบุรุษอยู่มาก แม้ทางกฎหมายจะระบุไว้อย่างชัดเจนว่า สตรีมี สิทธิ เสมอภาค เท่า เที่ยมกับบุรุษในทุก ๆ ด้าน แต่โดยความเป็นจริงแล้วสังคมยังไม่เปิดโอกาส ให้สตรีได้ใช้สิทธิ เสมอภาค เท่า เที่ยมกับบุรุษอย่างแท้จริง สังคมยังคงกำหนดกรอบของพฤติกรรม และการปฏิบัติให้สตรีทำหรือไม่ให้ทำในบางสิ่งบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการ คบชี้ซ้าย หรือการมีสามีหลายคน หรือการแสดงพฤติกรรมล่อไปในสังคมที่บ่งชี้ถึงการแสดงว่า ได้มีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุรุษอื่นที่มิใช่สามีของตน ในขณะที่ส่งเหล่านี้บุรุษสามารถปฏิบัติได้ โดยสังคมไม่คิดว่า เป็นความผิดที่ร้ายแรงนัก

Title of Thesis University Students' Attitudes Towards Urban
Women's Status

Name Prasit Pusayapaibul

Advisor Assistant Professor Arong Suthasat, Ph.D.

Department Sociology and Anthropology

Academic year 1985

Abstract.

This study is on the women's status in urban societies based on the attitudes or perceptions of students from Chulalongkorn University and Ramkamhaeng University on the status of women, their responsibilities and equality between men and women in urban societies.

The aim of the study is to make a comparison between the attitudes of male and female students towards women's status and the differences in attitudes due to family background and the fields of study of the respondents. The objective is to study the changes in the role of women and the trends in the development of the roles of women in the future societies, i.e., their status and responsibilities by using the attitudes of the University students as the basic indicator of those changes.

Results of the study are as follows :

- (1) The male students attach less importance to women's status than the female students, i.e., 52.9% of the male respondents do so as opposed to the 73.7% of the female respondents.

(2) A greater number of social sciences students accept the equality of the role of men and women than the sciences students. That is 19.8% of the social sciences students as opposed to 12.1 of the sciences students. Noticeably however, the percentage share of the students of both fields who do accept women's equality are still proportionally small and the majority of the students still think that the women are still in a more disadvantaged position than men in many ways.

(3) Students from different social and economic backgrounds do have a difference in opinion in the role of women both in the family level and in the societal level. The belief that women have equal rights to men seem to diminish in relation to the level of income and expenditure, i.e., the higher the income the less the belief in women's equality.

(4) The respondents who come from provinces other than Bangkok appear to have a more negative attitudes towards the women's role in society. That is these respondents believe that the status of women as well as the role they play in society are still much inferior to men. Women are not allowed to do a number of things and equality between men and women are only in legal terms and not in practice.

(5) All the respondents irrespective of their social and economic backgrounds want to see the ideal women as women should be able to participate as actively as men in decision making both at the family level and at the broader societal level.

In summary, the role and the status of women in society today are still much inferior to men. Despite the fact that the laws of the country clearly states that women have equal rights to men but in practice, society has not sufficiently opened up to allow women to enjoy such rights. In some aspects of life, social norms still determine what women could and could not do particularly, the issues of women's relationship with men, as seen in the negative sanctions that society impose on women who are believed to have relationship with men before marriage Such conducts are however, quite accepted on men's part.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียน รุสสิกาบชีง ในการกุญแจของ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุทธาศาสสน์ เป็นอย่างยิ่ง ท่านเคยให้กำลังใจและให้คำแนะนำแก่ผู้เขียน จน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นลง

นอกจากนี้ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา คณิทรพันธ์ ท่านผู้ช่วยศาสตรา-
jaray ดร.สุภารักษ์ จันทร์ราษฎร์ ท่านรองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ ท่านเหล่านี้ต่างก็ให้
คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก่ผู้เขียนในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งผู้เขียนขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณพินิจ ลาภอนานนท์ คุณเชษฐา ภูรินารก คุณเนค^น
นิมพุ่มสุวรรณ คุณศิริพร หยาง คุณศิริพร สุขสมพิธ์ และคุณประภาศ ศิริชอบ ซึ่งเคยให้
กำลังใจ และช่วยงานด้านข้อมูลและธุรการแก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายที่กล่าวมานี้ด้วยความจริงใจ

ประสีทธิ์ บุญไพบูลย์

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุปการณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๒
สารบัญ.....	๓
สารบัญตาราง.....	๔
บทที่ ๑ บทนำ.....	๕
สภาพปัจจุบันและมูลเหตุที่ศึกษา.....	๙
รัตภูประสงค์ สมมติฐานและขอบเขตการศึกษา.....	๑๑
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๖
ประโยชน์ของการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๗
บทที่ ๒ แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	๒๔
แนวความคิดและนิยามศพที่พื้นฐานของการศึกษา.....	๒๔
แนวความคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง.....	๓๐
บทที่ ๓ สถานภาพและบทบาทของสตรีในสังคมไทย.....	๓๙
สถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัว.....	๔๐
สถานภาพและบทบาทของสตรีในสังคม.....	๔๑
บทที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูล.....	๕๗
ความหมายและความสำคัญของสตรี.....	๕๗
ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมือง.....	๕๙
ทัศนคติต่อสิทธิ เสมอภาคของสตรีในสังคมเมือง.....	๕๕
รูปแบบสตรีในอุดมคติ.....	๕๙

หน้า

บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๑๕๖
บรรณาธิการ.....	๑๖๘
ภาคผนวก.....	๑๗๔
ประวัติผู้เขียน.....	๑๗๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อความหมายของ "สตรี"	๗๔
ตารางที่ ๒	ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการยอมรับในความสำคัญของสตรีในสังคม เมือง ..	๗๗
ตารางที่ ๓	ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาใน เรื่องการยอมรับใน ความสำคัญต่อสังคมของสตรีในสังคม เมือง	๘๐
ตารางที่ ๔	ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาใน เรื่องการยอมรับ ความสำคัญต่อสังคมของสตรีในสังคม เมือง จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา	๘๑
ตารางที่ ๕	ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ ของสตรีในสังคม เมือง	๘๓
ตารางที่ ๖	ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษา กับ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาใน เรื่องการ ยอมรับความสำคัญในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง	๘๔
ตารางที่ ๗	ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษา กับ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาใน เรื่องการ ยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง จำแนกตาม เพศ	๘๖
ตารางที่ ๘	ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนา เดิม กับ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาใน เรื่อง การยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง	๘๗
ตารางที่ ๙	ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนา เดิม กับ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาใน เรื่อง การยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง จำแนก ตาม เพศ	๘๘
ตารางที่ ๑๐	ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมืองที่ เกิด ^{ขึ้นจริง} ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา	๙๐
ตารางที่ ๑๑	ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมืองปัจจุบัน ...	๙๒
ตารางที่ ๑๒	สภาพความแตกต่าง ในบทบาทหน้าที่ระหว่างสตรี และบุรุษ ในสังคม เมือง ปัจจุบัน	๙๓
ตารางที่ ๑๓	ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค ในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษ กับ สตรี	๙๗
ตารางที่ ๑๔	ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ กับ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค ในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษ กับ สตรี	๙๘

ตารางที่ ๒๗	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับหัวนักศึกษาที่มีต่อ สิทธิ เสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี จำแนกตาม เพศ	๑๙๖
ตารางที่ ๒๘	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับหัวนักศึกษาที่มีต่อ สิทธิ เสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี จำแนกตามสาขาวิชาที่ ศึกษา	๑๙๗
ตารางที่ ๒๙	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค ทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๙
ตารางที่ ๓๐	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค ทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๐
ตารางที่ ๓๑	ความสัมพันธ์ภูมิล้ำ เนา เดิมกับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค ทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๑
ตารางที่ ๓๒	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๒
ตารางที่ ๓๓	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางการศึกษาระหว่างบุรุษกับสตรี	๑๙๓
ตารางที่ ๓๔	ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษา กับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอ ภาคทางการศึกษาระหว่างบุรุษกับสตรี	๑๙๔
ตารางที่ ๓๕	ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค ทางเศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๕
ตารางที่ ๓๖	ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ กับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอ ภาคทางเศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๖
ตารางที่ ๓๗	ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิล้ำ เนา เดิม กับหัวนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางเศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๗
ตารางที่ ๓๘	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่าย กับหัวนักศึกษาที่มี ต่อสิทธิ เสมอภาคทาง เศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี	๑๙๘

หน้า

หน้า

ตารางที่ ๔๖ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษา กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม และ รัฐธรรมนูญระหว่างบุรุษและสตรี	๑๔๕
ตารางที่ ๔๗ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ	๑๔๖
ตารางที่ ๔๘ ความสัมพันธ์ ระหว่างเพศ กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ	๑๔๖
ตารางที่ ๔๙ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ	๑๔๙
ตารางที่ ๕๐ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนา กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ	๑๕๐
ตารางที่ ๕๑ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่าย กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ	๑๕๑
ตารางที่ ๕๒ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสตรีในอุดมคติ	๑๕๒
ตารางที่ ๕๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษา กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสตรีในอุดมคติ	๑๕๓

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุปางกรณ์มหาวิทยาลัย**